

Module 1: Beveiligen en online Privacy

Informatiedocument voor workshopleiders en docenten

Duur: 2 theorielessen van elk 50 minuten, 2 blokken praktijklessen van elk 100 minuten.

Vet Veilig online

In de eerste twee theorielessen krijgen de leerlingen praktische handvatten om veilig om te gaan met het internet en hun online privacy. Wat kun je allemaal doen om je gegevens en jezelf goed te beschermen en wat maakt nu eigenlijk een goed wachtwoord? Aan de hand van quizvragen en voorbeelden leren de jongeren hier meer over. Vervolgens gaan ze aan de slag met twee workshoplessen.

In de eerste praktische les blikken de workshopleiders met de leerlingen terug op de theorie. Hierna maken de leerlingen een start met de fotostrip opdracht *vet veilig*, waarmee ze andere leerlingen kunnen voorlichten over beveiligen en online privacy. In de tweede les wordt er kort teruggeblikt op de start van de opdracht, werken de leerlingen verder aan de opdracht en ronden de leerlingen de opdracht af. Aan het eind van de les wordt de opdracht met de groep besproken.

Opdracht voor de leerlingen

De leerlingen maken een fotostrip rondom het thema beveiligen en online privacy. Ze maken en bewerken vier foto's waarmee ze andere leerlingen voorlichting geven over het beveiligen van online gegevens. In de fotostrip wordt een mogelijk gevolg van het niet goed beveiligen van online gegevens of verkeerd gebruik van een wachtwoord in drie foto's uitgebeeld. Welke scenario's kunnen zich voordoen? Thema's die gebruikt kunnen worden zijn in de theorie in voorgaande lessen besproken. Voorbeelden zijn o.a.: goede en slechte wachtwoorden, waar bewaar je een wachtwoord, privacy op sociale media, veilige internetbrowsers, privacy instellingen, weten wat je deelt.

In de fotostrip moet in ieder geval het volgende te zien zijn:

- Vier foto's vanuit verschillende standpunten.
- Met de foto's is een kort verhaaltje uitgebeeld.
- De foto's in de strip zijn bewerkt in Befunky.com
- De foto's hebben praatwolkjes met tekst.

Procesdoelen module 1

- De leerling kan oplossingen benoemen om je online privacy goed te beschermen en kennen tips om deze beter te beveiligen.
- Leerlingen weten wat een fotostrip is en wat de mogelijkheden hiervan zijn.
- Leerlingen begrijpen de opzet en het doel van een fotostrip.
- Leerlingen worden gestimuleerd in hun creativiteit door het bedenken en in beeld brengen van een eigen verhaal.
- Leerlingen kunnen d.m.v. een korte fotostrip aan anderen uitleggen wat het belang is van een goed wachtwoord of het goed beschermen van privegegevens.
- Leerlingen leren de basisbeginselen van fotobewerking door hun eigen beelden te bewerken in Befunky.com

Beschikbare middelen

- storyboard voorbeeld
- opdrachtkaartjes met voorbeeldverhaaltjes
- fotocamera's met kabeltjes
- stencil met daarop voorbeelden van verschillende shots en kaders

Theorieles 1 - Module 1

Door: Docent praktijkonderwijs/ in klaslokaal met smartboard/ 1 lesuur

In de eerste theorieles behandelen we een aantal tips voor veilig internetten en online privacy. De theorielessen dienen als inspiratie voor de komende workshop, waarin de theorie wordt verwerkt tot een eindproduct.

Quizvragen en bijbehorende tips

In deze les behandel je steeds een quizvraag. Hand opsteken is Ja, hand naar beneden houden betekent nee. Wanneer de leerlingen de vraag beantwoord hebben ga je dieper in op het onderwerp en geef je ze de bijbehorende tip en informatie mee. De volgende vragen en tips komen aan de orde:

1. Quizvraag: Als er een pop- up verschijnt met u heeft een reis gewonnen. Klik je er dan op? (antwoord NEE)

Tip: Let op pop-ups. Klik er niet zomaar op! Ze kunnen virussen veroorzaken op je computer. Bekijk hierbij het voorbeeldfilmpje van clicksafe.be. Leg de leerlingen uit wat een virus op de computer precies is.
> prezi slide 4,5,6,7,8

2. Quizvraag: Als er een mail binnenkomt van een onbekende met daarin een link. Kun je daar dan veilig op klikken? (antwoord NEE)

Tip: Een bijlage of link in de mail? Klik er niet zomaar op! Niet iedereen heeft goede bedoelingen. Leg uit wat fishingmails zijn. Deze worden veel verstuurd en hebben als doel om je bankgegevens te achterhalen. Het lijkt daarbij vaak of de mail afkomstig is van een betrouwbare bron. Niks is minder waar.
> prezi slide 9,10,11,12

3. Quizvraag: Als je computer aangeeft dat je updates moet doen. Doe je dit dan meteen? (antwoord JA)

Tip: Houd je computer up to date. Zet automatische updates aan! Laat leerlingen zien met welk icoon ze dat kunnen doen. Met de nieuwste updates werkt je computer beter, maar je bent ook goed beveiligd.
> prezi slide 13,14,15,16

4. Quizvraag: Is het belangrijk te checken wie de uitgever is wanneer je een programma download? (antwoord JA)

Tip: Wil je iets downloaden? Check dan wie de uitgever is! Een programma kan schade aanbrengen aan je computer als het door iemand wordt aangeboden die kwaad wil. Kijk daarom altijd van wie het afkomstig is.
> prezi slide 17,18,19,20

5. Quizvraag: Ik doe regelmatig een virusscan op mijn computer. (JA/NEE antwoord mogelijk)

Tip: Een virusscan is belangrijk. Voer regelmatig een scan uit om je computer te beveiligen. Vertrouw niet alleen op je virusscanner. Gebruik ook anti malware. Dit bestaat ook voor je mobiele telefoon. Bekijk het filmpje dat uitlegt wat malware is.

> prezi slide 21,22,23,24,25,26

6. Quizvraag: Vanaf nu installeer ik malware op mijn computer en telefoon. (JA/NEE antwoord mogelijk)

> prezi slide 27

Huiswerk voor volgende les:

Laat de leerlingen voorafgaand aan de tweede theorieles het spel 'the Game' spelen. Kies hierbij voor het onderdeel: Ik surf veilig. In het spel krijgen de leerlingen allerlei vragen over het onderwerp. Je vindt dit spel via <http://the-game.diplomaveiliginternet.nl/public/account/login>

Ze kunnen dit spel spelen zonder account, maar het is verstandig om samen met de leerlingen toch een account aan te maken. Op deze manier kunt u hun resultaten inzien en hier de volgende les op inspelen. De inlogcode komt ook in een volgende module nog van pas.

Theorieles 2 - Module 1

Door: Docent praktijkonderwijs/ in klaslokaal met smartboard/ 1 lesuur

Terugblik op les 1

Start met een terugblik op les 1. Hebben de leerlingen de game gespeeld? Bespreek de game met de leerlingen wanneer ze er vragen over hebben en bespreek aandachtspunten die opvallen uit de resultaten van de leerlingen.

Quizvragen en bijbehorende tips:

De les gaat verder zoals in les 1. Er worden quizvragen gesteld en daarna wordt verder ingegaan op de theorie door het geven van een tip.

1. Quizvraag: Als je een mail ontvangt met een leuk aanbod om iets te kopen, ga je daar dan op in?

Tip: Pas op reclame mails. Klik er niet op! Het gaat vaak over ongewenste commerciële reclame e-mail. Het is dus Spam en kan schade aanbrengen.

2. Quizvraag: Je meldt je aan bij Facebook. Log je dan in als er geen https:// en slotje staat?

Tip: Surf veilig met https:// en websites met een slotje. Gebruik altijd een veilige browser als je inlogt op de site van een bank of social media. Staat dit slotje er niet? Dan is de veiligheid niet gegarandeerd en kun je beter niet inloggen. Laat de leerlingen zien hoe dit slotje eruit ziet.

3. Quizvraag: Terwijl je surft komt er een pop-up melding dat je een virus op je pc hebt en een programma moet kopen. Geloof je dat?

Tip: Nepvirusmeldingen Altijd negeren! Ze doen zich voor als echte virusscanners, maar richten ongemerkt veel schade aan aan je computer. Ze kunnen juist virussen installeren. Daarnaast vragen ze vaak geld voor hun product door je te laten geloven dat je het nodig hebt.

4. Quizvraag: Is het goed om een wachtwoord van minimaal 8 tekens te maken?

Tip: Een veilig wachtwoord bestaat altijd uit minimaal 8 letters, en heeft speciale tekens, cijfers, hoofd en kleine letters. Een goed wachtwoord kun je ook maken door een zin te onthouden. De eerste letters van de woorden vormen samen een nieuw password. Een voorbeeld hiervan zie je in de prezi.

5. Quizvraag: Moet je dan hoofdletters, kleine letters, cijfers en tekens gebruiken?

Tip: Zie bovenstaande. Gebruik altijd verschillende letters door elkaar heen. Wissel hoofd en kleine letters zoveel mogelijk af.

6. Quizvraag: Zet je jouw wachtwoorden op een briefje in je agenda?

Tip: Schrijf je wachtwoorden nooit op in je agenda of op een andere plek waar mensen makkelijk bij kunnen. Er zijn verschillende apps en programma's bedacht waarin je je verschillende wachtwoorden kunt bewaren. Deze beveilig je dan met 1 wachtwoorden. Zo heb je al je wachtwoorden veilig bij de hand. Voorbeelden hiervan zijn 1 password, lastpass en keepass.

Huiswerk voor volgende les:

1. Oefen met het verzinnen van veilige wachtwoorden.
2. Verander je onveilig wachtwoorden die je nu hebt.
3. Zet alles in een wachtwoorden programma
4. Installeer een wachtwoordenprogramma zoals Keeppass of Lastpassb.v.
5. Stel dan 1 hoofdwachtwoord in wat je niet kan vergeten.

Les 3 (workshop) - Module 1

Door: Docent praktijkonderwijs/ in klaslokaal met smartboard/ 1 lesuur

Tijdschema

ochtend	wat	hoe
5 min	1. Introductie	Opstart praktijkles en introductie workshopleiders.
15 min	2. Terublikken theorie les	Vragen stellen en fragment youtube bekijken.
15 min	3. Uitleg opdracht	Voorbeeld van fotostrip en storyboard.
25 min	4. Storyboards maken	In duo's schetsen maken.
35 min	5. Foto's maken	Foto's maken binnen en buiten school.
5 min	6. Foto's opslaan	Foto's worden opgeslagen op de computer en op een USB-Stick.

Beschrijving lesinhoud onderdelen

1. Introductie van de praktijkles en voorstellen van de workshopleiders door de docent. De workshopleider legt kort uit hoe de les gaat verlopen en wat de leerlingen kunnen verwachten.
2. De workshopleider blikt terug op de theorielessen van de module in combinatie met de poster die gemaakt is voor de theorielessen. Door middel van vragen aan de leerlingen worden de besproken onderwerpen herhaald.

Gezamenlijk wordt er gekeken naar een fragment op You Tube over een waarzegger. (<http://www.youtube.com/watch?v=F7pYHN9iC9I>) Het is belangrijk dat het fragment wordt geïntroduceerd en tussendoor op pauze wordt gezet om vragen te stellen of uitleg te geven over hetgeen wat er in het filmpje te zien is.

3. De opdracht wordt uitgelegd; eerst een storyboard maken, daarna foto's maken en de volgende les de fotostrip maken met praatwolkjes op befunky.com.

Aan de hand van een voorbeeld wordt een fotostrip uitgelegd. De strip wordt per foto bekeken en praatwolkjes worden eventueel opgelezen door de leerlingen. Per foto bespreken wat er te zien is en wat er tussen de personen in de strip gebeurt. Bespreek/vraag welke boodschap of waarschuwing deze fotostrip geeft.

4. Het storyboard wordt uitgelegd aan de hand van het voorbeeld. Daarbij wordt uitgelegd dat de leerlingen een storyboard maken om van te voren te kunnen bedenken hoe ze de vier foto's gaan maken en welke standpunten en kaders ze hiervoor gaan gebruiken. Gebruik hier eventueel het overzicht shots & kaders voor.

5. Na de uitleg gaan de leerlingen in twee groepen (duo's samen) met een workshopleider aan de slag met het storyboard. De leerlingen krijgen een opdrachtformulier voor het maken van een storyboard en een kaartje met het verhaaltje dat ze gaan uitbeelden.

Door middel van het opdrachtformulier gaan de leerlingen stap voor stap een idee bedenken voor de fotostrip, die bestaat uit vier foto's. Aan de hand van een storyboard schetsen de leerlingen hoe ze de foto's willen maken.

6. De workshopleiders leggen het gebruik van de fotocamera's uit. De leerlingen maken in duo's foto's voor de fotostrip aan de hand van het storyboard. De foto's worden in de klas of buiten gemaakt onder begeleiding van een docent of een workshopleider.
7. De foto's worden van de camera's op de computer ingeladen en opgeslagen op de computer of op een USB-stick met de namen van het groepje. De USB-stick nemen wij mee naar de school! De bestanden bij voorkeur ook opslaan op een account van een docent.

De les wordt afgesloten door het lokaal op te ruimen en de leerlingen aan te geven dat de volgende les verder wordt gewerkt aan de opdracht.

Les 4 (workshop) - Module 1,

Door: Docent praktijkonderwijs/ in klaslokaal met smartboard/ 1 lesuur

ochtend	wat	hoe
10 min	1. Terugblikken vorige les	Voorbeeld fotostrip herhalen en filmpje bekijken.
15 min	2. Uitleg programma	Klassikaal uitleg Befunky.com op het smartboard. Leerlingen werken in de duo's achter de computer, en maken klassikaal foto 1 van de fotostrip.
40 min	3. Fotostrip maken	Leerlingen werken op computer in duo's aan de fotostrip.
10 min	4. Fotostrips opslaan en verzamelen voor evaluatie	Workshopleiders en docent verzamelen de fotostrips op een USB stick.
20 min	5. Evaluatie fotostrips	Op smartboard of via de beamer klassikaal aan de hand van tips en tops.
5 min	6. Afsluiting	Opruimen en verwijzen naar volgende module.

Beschrijving lesinhoud onderdelen

1. In het computerlokaal blikt een workshopleider terug op de vorige les door het voorbeeld van de fotostrip nog een keer te laten zien (belangrijk voor leerlingen die er niet waren). Bespreek nogmaals wat het verhaal van de fotostrip was en welke boodschap of waarschuwing hierin wordt gegeven.

Door middel van een filmpje van Ype Driessen wordt het bewerken van de fotostrip geïntroduceerd: http://www.schooltv.nl/beeldbank/clip/20111215_samplng02

De workshopleiders benoemen een aantal punten waarop de leerlingen moeten letten als ze de fotostrip gaan maken zoals; leesbaarheid lettertype, taalgebruik, ruimte voor de praatwolkjes en het bewerken van de foto's.

2. De leerlingen gaan in de samengestelde duo's achter de computer zitten. Klassikaal wordt het online bewerkingsprogramma befunky.com uitgelegd op het smartboard.

Op het smartboard wordt stapsgewijs het maken van foto 1 uitgelegd. Instructie hierover is te vinden in de prezi (slide 62 t/m 74). Bepaal zelf welke manier goed werkt voor de klas. Het stappenplan in prezi of direct in het programma laten zien hoe het werkt. Hierna werken de leerlingen in duo's zelfstandig verder aan de fotostrip onder begeleiding van de workshopleiders en de docent.

3. De leerlingen werken zelfstandig verder foto 2,3 en 4 van de fotostrip. De workshopleiders en de docent begeleiden de leerlingen met het werken in Befunky.com.
4. De leerlingen slaan de fotostrips op de computer op en de workshopleiders verzamelen de fotostrips op een USB-stick zodat deze op een smartboard of via de beamer klassikaal getoond kunnen worden.
5. De workshopleiders bespreken de fotostrips klassikaal aan de hand vragen. De strips worden per foto besproken. Bespreek wat er te zien is en wat het verhaaltje is van de strip. Door middel van tips en tops kunnen de leerlingen reageren de fotostrips van klasgenoten.

Terugblikken naar theorielessen

- Wat is online privacy?
- Voor welke profielen of websites moet je een wachtwoord aanmaken?
- Wat kan er misgaan bij het te weinig beveiligen van je profielen op internet?
- Welke oplossingen zijn er voor het beveiligen van je online privacy?
- Heb je nog tips voor mensen die het lastig vinden om hun profielen te beveiligen?

Begeleiding fotostrip

- Welk verhaal wil je vertellen aan andere mensen over het goed beveiligen van je online privacy?
- Welke oplossingen of tips wil je aan iemand door middel van de fotostrip?
- Welke personen heb je nodig in de fotostrip?
- Welke emoties hebben de personages in de fotostrip?
- Welke attributen heb je nodig in de fotostrip?
- Welke kaders ga je gebruiken om de foto te maken voor je fotostrip?
- Hoe ga je de emoties van de personages zichtbaar maken in de foto?

Evaluatie fotostrip

- Wat is het verhaal van de strip? Kom dit overeen met het verhaal van het opdrachtkaartje?
- Op welke manier hebben de leerlingen het verhaal uitgebeeld?
- Is de strip goed leesbaar?
- Wat zijn de tops van de strip? (Wat is er goed aan?)
- Wat zijn de tips voor de strip? (Wat kan de volgende keer beter?)

6. De les afsluiten door het lokaal op te ruimen en de leerlingen vertellen wat het thema van de volgende module is.

Tips & Tricks voor in de reguliere lessen

Bronnen, thema's, voorbeelden die ze in vervollessen kunnen behandelen.

Bronnen:

- Oude reclame van Je mag alles van me weten, behalve mijn pincode. http://www.youtube.com/watch?v=g__cM6hDG-g (zit in het sterblokje achteraan)
- Waarzegger die alles weet door middel van info op het net. <http://www.youtube.com/watch?v=F7pYHN9iC9I>
- Social media, jongen die Facebook gaat nadoen op straat. <http://www.youtube.com/watch?v=aDycZH0CA4I>
- Fotograaf Willem Populier over zijn werk Showroom Girls. <http://www.willempopulier.nl/showroomgirls.html>
- Postbus 51 commercial cybercrime <http://www.youtube.com/watch?v=GU7ho1E7yPI>
- NTR Thuisacademie, wijzer op internet. <http://thuisacademie.ntr.nl/cursussen/cursuspagina/10-stappencursus-wijzer-op-internet/stap/8.html>
- Fotostrips van Ype Driessen over klas 4B. <http://fotostrips.nl/4b>

Meer bronnen zijn te vinden op de website www.promediawijsheid.nl